¶ Angelus de Peruſio ſuper prima Infortia
ti: additis nouiter quibuſdam additioni-
bus ſigno crucis ſignatis. Ac antepo-
ſitiſq; ſummarijs vnicuiq; legi et
paragrapho congruenter, per
Spec. J. U. interpretem. D.
Nicolaum de Lacu de
Alice. ad cōmunē
legentium vti
litatem.

¶ Cum priuilegio.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA · SALAMANCA

¶ Incipit Lectura aurea ac peregrina ſuper Prima Infortiati: per eximiū in toto terrarum orbe ac celeberrimū iuris vtriuſq; doctorem, do. Angelū de Vbaldis de Peruſio edita: et inſuper ꝓprio originali tranſumpta.

¶ Soluto matrimonio quēadmodū dos petat. Rubri.

1 ¶ Ciuiū appellatione qui contineant: et ad quas ciuitates: et ad quos ciues priuilegiū ciuibus: et ciuitatibus regni conceſſum extendatur.
2 Dictio ſemper importat hic .i. regulariter.
3 Dotem perdit mulier propter adulterium.
4 Dictio quēadmodū aliquando ponitur interrogatiue aliquando ſimilitudinarie.
5 Statutum q actor petens per libellū poſſit cogere reum ad compromittendū: non habet locū in repetente.

¶ In glo. Rubrice. Ibi ergo hic non eſt liber .ſ. proportionalis: ſed bene eſt liber accipiendo eū pro volumine: vt .ſ. de lega. iij. l. librorū. ſm omnes et maxime ſm Pet. ¶ In ea. glo. ibi ſit hec dictio ius vel digeſtū .ſcʒ huius adiectiui infortiati. Nam ſm hāc expoſitionē infortiatū ponit adiectiue nō aūt ſubſtātiue: tñ hec opinio non eſt vera: q ibi predictorū ſſōr fuerunt poſiti. ¶ In ea. glo. ibi magiſtralia ſunt et ſingularia et non appellatiua: et idtūc nō eſt de his curandū. vt in glo. ſed bene curat de appellatiuis. vt. l. ij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. vñ dicit Bart. nō probat aliquē peruſinū: ſʒ peruſinus: dicit verū. Et adde ad eum. ſ. de excu. tu. l. ſed reprobari. §. amplius. in corpore. quib. mo. na. effi. ſui. §. ſi vero nūc ciuis. col. vij. et qd ibi ponit Iac. de bel. in gl. quā diſputauit de priui. cōceſſo ciuibus et ciuitatibus regni: et ibi decidit q contineant appellatione ciuium et ad quas ciuitates: et ad quos ciues priuilegium porrigat. ¶ In glo. ibi et in eis continet tractat de modo et de ordine ſuccedendi de iure pretorio in tit. de bo. poſ. vſq; ad ti. de ſuis et legi. heredibus. ibi intrat materiā ſucceſſionis ab inteſtato: et expedit vſq; ad finē voluminis. ¶ In ea. glo. ibi et ſemp hoc ius locum habet: et iſtud ſemper expone .i. regulariter. Nā quandoq; dos nō repetit: et ſic fallit: perdit enī dotē mulier ꝓpter adulteriū: vt. l. cōſenſu. C. de repu. qd dat heres mulieri ꝓpter pactū de lucrādo. C. de pac. conuen ti. quaſi per totū. ¶ In fi. glo. ibi. l. ſ. melius. de ꝯdi. fine cā. l. de auuncul. ¶ In glo. ij. ibi per quos. et ſic dictio: quēadmodū: ponitur hic interrogatiue: ex quo iure hic querit per quos: et a quibus: et quantū: et qū dos petat: et eodē modo ponit. ff. quēadmo. ſeruitus amit. l. quēadmodū. et. ff. de pac. do. l. ſi pater ea. Ibi ponit ſimilitudinariē aſſumpta ſimilitudine directo vel pro gerē: vt in. l. ij. de adi. lega. et de agri. et cenſi. l. quēadmodum. ¶ In glo. vlt. ibi et ſic ſimpl ꝓpoſitio: et eſt tūc ſm glo. ex interpretatione legis de ver. ſig. l. verbū credendi. Et ideo ſi ſtatutū dicit petentē per libellū poſſe cōpellere reū ad cōpromiſſum vel ſoluere decimā vel gabellā nō vendicabit ſibi locū in repetente: ex quo ſtatutū exorbitat a iure cōi: et ſic nō intercepit interpretationē extenſiuā. ¶ Contrariam tñ credo: q ſtatutū ꝯſiderauit verbū ſimplex vt genus ex ſignificato proprio oīa in dimidia cōtinent petere deus ergo dicetū locū haberet qū ſtatutū ꝯſideraret verbū ſimplex vt ſpeciē diſiunctā et ſeparatā a cōpoſita. Bart. hic querit que ſit ratio: dic vt in eo. ſed prout dicit: ꝓpter onera matrimonij ſupportanda: verū dicit regulariter: vt. l. pro oneribus. C. de iure do. Sed quandoq; non dat propter onerā ſed ꝓpter matrimoniū: prout in muliere aſſectante inuenē pulchrū in virū habere et dat dotē: ꝓpoſito pacto vt ſuſtinet et filios alat. de do. excep. l. fi. de pac. do. l. iiij. ſpecioſitas viri eſt cauſa dotis dāde: quo caſu nō attendit ſupportatio onerū matrimonij: prout Bar. reprehendit diffinitionē Azo. non credo tutū. quare Azo. conſiderauit cōem vſum loquendi ꝓpter quē recedimus a proprio ſignificato verborū: de ver. ſig. l. Labeo. de fundo inſtru. l. cum de lanionis. §. aſinā. de ſuppel. le. l. Labeo. §. tubero. in glo. et ita nō aſſumpſit legiſlator. in. l. dedit dotē. de colla. bo. de priui. credi. l. ij. §. fi. de iure do. l. dotis. et. l. dotē a patre. et ideo mulieres cōiter dicunt hec eſt dos mea. Nunc obſtat q dos quādoq; fructibus augetur et veniūt ex natura eiuſdē actionis. in. l. ſi marito. §. fi. ſ. eo. et. C. de iure do. l. dotē. et res ſingulares ex talibus actionibus nō recipiūt augmentū quare nego ꝓpter dotem augeri: ſed bene dico fundū in dotē ꝯuerti: vñ tu intelligis accipe augeri id eſt cōuerti: et hoc modo accipias augmentum: tex. eſt in. d. l. dotis fructus. §. ſ. de iure do. Nunc ob. q aliud eſt dos et aliud eſt corpus datū in dotem: qd apparet q propter ſumptus neceſſarios non diminuuntur corpora: et tñ diminuit ipſa dos: vt. ff. de impē. l. qd ibi: remanebit ergo marito: quare ibi accipitur dos pro dote cōſtituta: q in dote ſuccedit preciū loco rei: qd in rebus ſingularibus non contingit: vt. ſ. de verb. ſig. l. labeo. circa prin. .ff. quare ſpeciale eſt fauore dotis que multis priuilegijs gaudet: vt. ſ. l. pe. Ange.

1 ¶ Dos eſt priuilegiata vt preferat in perſonali. vel hypothecaria.
2 Dos hodie nunq nudo pacto conſtituitur.
3 Dotare matrē nō tenent filij: nec nuptialia dona dare.
4 Dotare neptē tenetur auus paternus.
5 Dotis cauſa datū vel promiſſum per mulierē viro cauſa non expreſſa preſumitur cauſa dotis: et mulier nubendo preſumitur dare omnia bona in dotem.
6 Dos ſi ꝯſiſtat i re mobili exti mata an poſſit alienari.
7 Vtilitas publica an et quando preferatur priuate.
8 Intereſſe intrinſecum vbi non cadit. habetur ratio extrinſeci.
9 Cauſa dotis eſt ſummaria que ad dilationes: et que dicatur cauſa ſummaria.
10 Dos confeſſata non habet priuilegiū prelationis.
11 Faber non poteſt malleare iuxta ſcholas.
12 Locare poſſunt cogi dñi domorū religioſis vel ſcholaribus non inuenientibus domos ad conducendū.

Dotis cauſa.

Mulier in actiōe de dote priuilegiata eſt propter fauorē reipub. qui in liberis vertit. h. d. ſm Dy. vl ſic. Cauſa dotis eſt priuilegiata ꝓpter fauorē reipu. qui vertit in ſobole procreanda et replenda liberis in ciuitatem. h. d. Bart.

¶ Summariū diuidit in tres. vt in glo. quā vide. Bar. ponit caſum: et nō bene iudicio meo: q vbi cōſultatio eſt generalis debet generaliter fieri et tunc generalitas per exempla declarari: non autē debet incipi ab exemplis. In glo. ſ. ibi profectitie vel aduentitie. dic dotē dare per mulierem aut ab alio eius nomine aut etiam conſtitutē a marito accipiente nobilem cum ipſe eſſet ignobilis: de verb. oblig. l. ſi ita ſtipulatus. §. poſſunt. C. de dotis pro miſſ. l. iij. vnde cauſa omniū harū dotū eſt precipua preceteris cōuētionibus. ¶ In glo. ij. ibi. alij vt Rog. precedentes ſol. reprehendit Dy. q ſi priuilegium daretur actioni de dote contractu vel eius nature tranſiret ad omnē ſingularē ſucceſſorē ad quē tranſiret actio ſeu dos. vt. l. priuilegia. et in. l. in oībus cauſis. ſ. de reg. iur. hanc autē vltimā reprehendit Dy. q dicit non reperiri. l. cautum: et q cauſa dotis nō eſſet tunc priuilegiata immo deterioris cōditionis ſi citioni ipe inſtātia periret per alijs. Bart. et Bal. ſaluant hanc vltimā diuerſimode tamen. Nā Bar. dicit breuiores dilationes dari in ca. ſi. Bart. inclinet eam eſſe ſummariā: et eſt magna differentia inter hoc. Odo. exponit dotis cauſam ſemper precipuam a muliere. in actio. de dote concludit eſt priuilegiū mulieri dari non autem actioni. per tex. l. dabimus. ſ. de priuile. cre. ſaluat eos expoſitiones: dic vt in eo. Et concludit q priuilegiū prelationis in perſonali vel hypothecaria competit ſolū mulieri: vel ſi dicas priuilegiū prelationis in hypothecaria competere actioni: dicas competere ſolum mulieris fauore: et eius intuitu: et ideo non tranſire niſi ad filium heredem: vt. l. fi. C. qui po. in pig. ha. reliqua vero priuilegia tranſeunt velut realia: vnde tranſiunt priuilegiū tacite hypothece: vt inſti. de act. §. fuerat. tranſit priuilegiū qd datur ipſi contractui vt ſingatur ſtipulatio interceſſiſſe: et q contractus ſit bone fidei. et q forſan inſtantia iudicij ſit ſummaria quantū ad
2 dilationes abbreuiandas. ¶ In glo. iij. ibi dos conſtituitur. ſcʒ hoc iure: ſed hodie nunq nudo pacto dos cō
d ſtituitur cum ſtipulatio fingatur ex vtroq; latere. C. de rei vxo. ac. in prin. ¶ In ea. glo. ibi. l. ad exactionem. et
3 l. fi. hic querit Bart. quid de auo et qd de fratre. Adde q filij nunq tenentur dotare matrē nec nuptialia dona dare: vt. l. tutor. ſm dignitatē. §. 1. ſ. de admi. tuto. Ratio autem hec eſt: q ad dilationē ſue iuuentute nemo tenet

a ¶ Qui cōtineant appellatiōe ciuiū. Adde an cōtineantur clerici. vid. hoc. in. c. dilecti. de ſo. cōpe. Bene. cap. in clemen. vnica. de reli. et ve. ſanc. Bart. in l. ij. in. ij. col. ff. ad municipa. bar. ꝯſi. cxcvi. incipi. ciuitate camerini. Et an veniāt monachi. vide p Lap. et doct. in c. fi. de offi. deleg. li. vj. bar. l. i. ff. ad muni. Bal. in. c. i. de co q arma bel. depoſu. Et an veniat ciuis factus ex priuilegio: vide per Car. alex. in. c. ſi in adiutorū l. ij. col. et diſt. Et an veniat rector eccle vide p Car. alex. in. c. de his. in ſ. col. xij. di. Et an veniat capitulū canonicorū. vide p bar. in. l. i. l. iij. col. ff. ad municip. Nico. ſuperantius miles hieroſolymitanus et vtriuſq; iuris docto.

b ¶ Perdit. Adde an ſi reperit in preludijs adulterij perdat dotem ſicut ſi adulteriū cōmittat: vt q ſic. c. i. q. mo. ſeu. amit. ita bal. l. c. tue. de procur. vbi iſtud voluit q vaſallus priuetur feudo ſi turpiter luſit cum dña et facit. l. et ſi amicio in ſi. iuncta. l. q ait lex. ff. de adul. vbi licitū eſt occidere i preparatorijs adulterij ſi reperit ergo fortius perdit dotē. bart. in. l. ij. in. §. fi. et in. d. l. q ait lex in prin. tertio ex preparatorijs adulterij arguit adulteriū cum ipſum liquido ꝓbari non pōt. c. preterea. de teſtibus. d. l. q ait lex Bart. in. l. capite quinto. in prin. de adult. modo idē iudicium de cauſa cauſati ſicut de ipſo cauſato. l. qui occidit. in prin. ad. l. aql. cum ipſa preludia ſint cauſa adulterij igitur idem dr ſicut de ipſo cauſato cū alia parta iudicant q ſint cognita vl ꝓſumi cognita Bar. in. c. pe. col. iij. de ꝓba. alio bonorum ple. tetigi iſtū paſſum in rubr. ff. de iudic. ſʒ credo dicerū Bal. procedere qū ex preludijs adulterij de neceſſitate arguit adulteriū: ſecus ex ſolis preludijs alias eſſet face re extenſionē i penalibus de caſu ad adulteriū q. l. requirit actum ꝯſumatū. Io. petrus ſoip. I. v. docto.

c ¶ Perdit eī dotem mulier ꝓpter adulteriū. Adde glo. ſingularē i verbo dotalitium c. plerunq;. de dona. inter vi. et vxo. q ad h alle. ſingu. Lu do. ro. in ſuis ſingularibus i littera. a. in verbo adulteriū. et Iaſon allegat eā ſingu. in rubri. de iudi. idē Iaſon in. l. nō hoc. in. iij. col. C. vnde legi.

d ¶ Nunq nudo pacto dos cōſtituit. Adde Barb. cōſ. xvij. incip. Deū inuocat. in. i. col. in. ij. vol.

pene: ergo ⁊c. vt dixi plene in. l. ſi inſulam. de verborum obligatioñ. ¶ In tex. ibi. cum ſit pecu. ⁊ ciuilis. ⁊ ideo agitatur corã procura. ceſareo: vt. l. j. C. vbi cauſe fiſca. ¶ In glo. fi. ſo. ibi. in alio caſu. hoc non tenetur cõmuniter. de duabus ſeq. tene quam vis, vel dic vt dixi.

Si anteq̄. Aperiri poſſunt impune tabule teſtamẽti cum facta exploratione ſolerta inueniri nõ poteſt occiſor: et ſi poſtea inuenitur poteſt cogi heres hereditatẽ adire ⁊ reſtituere ⁊ anteq̄ vindicet. h. d. cum. l. ſequen. ⁊ ceſſat omne contrarium. ¶ In glo. ij. in fi. immo: in cauſe cognitione verſatur ⁊ aliud: quia ſi heres non vult vindicare nec adire: anteq̄ conſtituatur in mora vindicandi compelli poteſt per fideicõmiſſarium vt adeat ⁊ reſtituat: ⁊ reſtitutione facta hereditatis fideicõ. vindicabit: ⁊ hereditatẽ totã poſſidebit: ⁊ ſi in vindicando negligẽs eſſet hereditatẽ perderet vniuerſam poſtq̄ eius negligentia eſt cõmiſſa in vindicando ipſo iure bona tranſeunt in fiſcum cum omni ſuo onere: ſed fideicõmiſſarius tamen non habet niſi dodrantẽ fiſco vero quadrantem: nec tunc fideicom. punitur ſi necem defuncti non vindicat: cum ſemel negligentia ſit punita in perſona heredis ⁊ ſemel confiſcata fiſcus autem nunq̄ necem vindicare tenetur: vt. l. marcellus. §. fi. coniuncta. l. recuſare. §. fi. ff. ad trebel. Angelus.

1 ☞ Fuga an ⁊ qñ faciat indicium ad torturam: vel plenam probationem.

2 Proclama q̄ qui indicauerit malefactorem premietur tali premio in communi: an valeat.

Lege. Pro quolibet ſeruo fugiente cõuicto decedẽte dantur cõuincenti aurei. v. nomine premij qui ſolui debent ex bonis occiſi. ⁊ ſi inde redigi nõ poſſunt: ſolui debent de publico. ⁊ ſi libertas eis in teſtamẽto fuerit relicta puniunt ſerui: ⁊ cum dicũt ĩ vinculis: ⁊ ex bonis talis dãnati victori noĩe premij dãtur aurei. x. ſi inueniunt: alias ex bonis occiſi ſi inueniunt ⁊ viuo ex publico. h. d. l. termi. ⁊ ĩ ſumma cũ ſuppletiõib⁹ opportunis vſq; ad. §. ex h° edicto. ¶ In tex. ibi. ſeruos quos quinxerat. ſubaudi aliter q̄ per fugã. nã fuga nõ facit eos haberi pro cõfeſſis. qđ apparet: quia ibi dicit q̄ in vinculis cauſas dicunt. Et fallit in caſu. l. cõſiliarios. C. de aſſeſ. vbi fugiẽs
1 ne rõnẽ reddat villicationis ſue habeẽ p cõfeſſo. † Facit
a tamen tantam probationem fuga q̄ eſt indicium[a] ſufficiens ad torturam: vt no. gl. in. l. bonefidei. C. de re. cre. ⁊ in. l. admonendi. ff. de iureiuran. † Item facit plenam probationem vbicunq; fuga deducitur vt delictum principaliter ⁊ per ſe: vt. l. deſertorem. de re mili. ⁊ vbicunq; deducitur vt ſuppletionis crimen: vt. l. impuberibus. §.
2 de ſuſpec. tuto. ⁊ etiam Bar. hic. ¶ † In tex. ibi. ex publico accipiat. nota homines inuitari ad premium p iudicandis malefactoribus: ⁊ ideo habemus in vſu q̄ quãdo in ciuitate delicta cõmittuntur in occulto q̄ emanet generale preconium q̄ quicunq; iudicauerit ille tantus habeat a cõmuni: ſed an hoc poſſit facere ſolus Bononienſis poteſtas ſine deliberatione regiminum. dicas q̄ non: quia habet arbitrium limitatum. ſecus ſi fuiſſet aſſumptus ad regimẽ ciuitatis: vt. l. j. C. de pri. ſchol. li. xij. ⁊. ff. de cap. l. mulier. ⁊ opus ſalinarũ. ⁊ ſi preconium emanaſſet ſimpliciter q̄ propalato crimine tãtum habebit pro premio: bene tenẽt quo ad hoc vt fieret exactio p̄mij de bonis malefactoris primo: ⁊ ſecundo de bonis delictũ paſſi. ¶ In tex. ibi. ac ſerui puniãtur. Apparet ergo q̄ ſunt liberi ⁊ tamen teſtatorẽ occiderũt: vnde nõ priuant legato libertatis: quod eſt nota. nec mirũ q̄ poſtea indigni ſic ⁊ priuantur reliqui legatarij. ¶ In. ij. gl. ibi. ſecus ſi non fugit: immo nõ ſecus. nam cum pena ſit capitalis. vt. ff. de ſica. l. ij. nõ poſſunt fideiuſſoribus relaxari: vt. l. ij. ff. de cuſtodia reorum.

a † Indicium ad tortu. Ad. de Iaſo. in. d. l. admonẽdi. col. xxvij. Fe. ly. in. c. nõnulli, de reſcript.

1 ☞ Sta. q̄ malefactor puniatur in centum quorum dimidia ſit fiſci: ⁊ altera partis leſe: quõ intelligatur.

Ex hoc edicto. Actio deſcendens ex hoc edicto que proponitur contra heredẽ qui tab. aperuit recitãt vel ſcripſit aduerſus edictũ: popularis eſt. ⁊ in certũ aureis datur: quorũ dimidia agentis eſt: alia in publico redacitur. h. d. et per hanc literã dicit gl. in. l. ſi vero plures. in. §. hoc autem. de re. eccle. ⁊ Cinus. per ſemper. pena que impingit alteri ex omni actione populari pp̄oſito cõtra eũ debet dimidi equaliter inter agentes ⁊ fiſcũ. Sed Azo ⁊ Rof. in libellis ſuis tenent oppoſitum: quia poſt litem cõteſt. actio eſt propria ⁊ ipſius actoris. ⁊ ideo tota pena eſt ſibi applicãda. qđ tenet Bar. hic. vide per eum. nec ob. hic
1 §. q̄ eſt ſpeciale in eo. ¶ † In tex. ibi. in publi. redit⁹. nõ ergo videtur q̄ primo detur fiſco pena tota. deinde de manu fiſci detur dimidia actori: ⁊ eſt vtilis ad ſtatutum diſponens percutientẽ puniri in centum quorum dimidia ſit fiſci ⁊ altera percuſſi. Angelus de Peruſio.

Fideicõmiſ. Accipiẽs debitũ ab herede non prohibetur eũ accuſare de inulta nece defuncti. h. d. † Ex verbõ accuſare: qđ eſt in litera ſtat improprie. ⁊ expone. i. agere: vt dixi in. l. in cognitiõe. §. eo. heres eñ non accuſatur: ſed homicidio cõdẽnatus cõuenitur petitione hereditaris vel reali coram procuratore ceſaris: vt ibi dixi. Angelus.

Si de pluribus. Negligentia vnius heredis non nocet alijs. h. d. Angelus.

¶ Explicit aurea ac ſolẽnis lectura celeberrimi. J. V. monarche domini Angeli de Vbaldis de Peruſio. ſuper prima parte Infortiati.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n.
Omnes ſunt terni.